

گزارش

سخنگوی وزارت خارجه خبر داد:

دور بعدی گفت‌وگو

با آژانس در آینده نزدیک

جدیده کریمی: در نشست خبری دیروز سخنگوی وزارت امور خارجه ایران، اسماعیل بقایی به مسائل مهم داخلی و بین‌المللی از جمله روابط تهران با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، تحولات منطقه‌ای، مناسبات با کشورهای همسایه و مواضع جمهوری اسلامی در قبال تحولات جهانی پرداخت. او ضمن تأکید بر حفظ تعامل مستقیم با آژانس و اعلام احتمال برگزاری دور جدید مذاکرات، به موضوعات امنیتی، توافق‌نامه‌های منطقه‌ای، وضعیت سفارتخانه‌های خارجی در تهران و تحولات اوکراین و فلسطین اشاره و هم‌زمان بر مواضع اصولی ایران در مقابله با مداخلات خارجی و تلاش برای حفظ ثبات منطقه‌ای تأکید کرد. این نشست بازتابی از سیاست‌های جاری ایران در عرصه دیپلماسی و امنیتی است که در پی تحولات اخیر شکل گرفته است. «اسماعیل بقایی» در نشست دیروز خود با اشاره به فرارسیدن سالگرد ۲۸ مرداد گفت: همچنین در این ایام، سالگرد کودتای ۲۸ مرداد را پیش‌رو داریم. ما ایرانیان نمی‌توانیم این حادثه تلخ و سرنوشت‌ساز را فراموش کنیم؛ واقعه‌ای که با همدستی آمریکا و انگلیس موجب سقوط دولت مردمی منتخب ایرانیان شد و کشور را برای چند دهه به استبداد، سرکوب و وابستگی دچار کرد. در اینجا شایسته است یاد شهید دکتر حسین فاطمی، روزنامه‌نگار و وزیر امور خارجه وقت را نیز گرامی بداریم. سخنگوی وزارت خارجه همچنین در بخش ابتدایی صحبت‌های خود با اشاره به تصمیم رژیم صهیونیستی بر اشغال نظامی کامل غزه و کوچاندن اجباری مردم غزه گفت: این تصمیم با واکنش جامعه جهانی روبه‌رو شد ولی متأسفانه به دلیل برخورداری رژیم صهیونیستی از حمایت آمریکا و اطمینان از تعاون بی‌کفیری در برابر این جنایت، همچنان این جنایت‌ها ادامه دارد. او همچنین به برگزاری نشست وزرای خارجه سازمان همکاری اسلامی درباره موضوع غزه و فلسطین در هفته آینده اشاره کرد.

آیا توافق‌نامه امنیتی به تفاهم‌نامه تنزل یافته؟

بقایی در پاسخ به سؤال «شرق» مبنی بر اینکه در آستانه سفر علی لاریجانی به عراق صحبت از امضای توافق‌نامه امنیتی بین تهران و بغداد بود، اما شورای عالی امنیت ملی عراق در بیانیه‌ای تأکید کرد آنچه امضا شده، توافق‌نامه نبوده و یک تفاهم‌نامه امضا شده. آیا توافق‌نامه به تفاهم‌نامه تنزل پیدا کرده و در اجرا تفاوتی خواهد داشت یا اینکه درباره نام آن در رسانه‌ها اشتباهی رخ داده است، گفت: تنزلی پیدا نکرده است و آنچه قرار بود امضا شود، یادداشت تفاهم‌نامه امنیتی بود که سند معتبری است و دو کشور بعد از مذاکراتی که انجام شد، به محتوای سند رسیدند. او تأکید کرد: این یادداشت تفاهم‌نامه امنیتی درباره همکاری‌های امنیتی دو کشور در زمینه مسائل امنیتی از جمله امنیت مرزهای دو کشور است.

سفارتخانه‌های آلمان، فرانسه و انگلیس در تهران تعطیل نشده‌اند

سخنگوی وزارت امور خارجه در پاسخ به سؤالی درباره برخی از اخبار منتشرشده مبنی بر تعطیلی سفارتخانه‌های خارجی در تهران از جمله آلمان، فرانسه و انگلیس گفت: این خبرسازی‌ها از هفته قبل اتفاق افتاده است و دیروز بعد از انتشار خبر خرداحافظی سفیر آلمان در تهران این موضوع بیشتر مطرح شد. او افزود: این اخبار در راستای التهاب‌زایی در جامعه مطرح شده است و هیچ‌کدام از سه سفارتخانه در تهران تعطیل نشده است. بقایی ادامه داد: برخی از سفارتخانه‌ها در تهران حین جنگ برخی از فعالیت‌های خود را کاهش دادند و بخش کنسولی خود را محدود کردند ولی این به منزله تعطیلی سفارتخانه‌ها نیست و نبوده است و هر سه سفارتخانه‌ای که اسم آنها برده شده است، دایر هستند. سخنگوی وزارت خارجه ادامه داد: برخی از سفارتخانه‌ها در حوزه کنسولی مشغول یک سری تحولات هستند، بنابراین اخبار منتشرشده صحت ندارد.

سطح مبادلات ما با آژانس بعد از اتفاقات اخیر تغییر کرده است

بقایی در پاسخ به سؤالی درباره رابطه ایران و آژانس و اینکه آیا تعاملات تهران با مدیرکل این نهاد به غیرمستقیم تغییر پیدا کرده است، گفت: خیر، ارتباطات ما با آژانس برقرار است و هفته گذشته معاون مدیرکل آژانس به تهران سفر کرد. او افزود: سطح مبادلات ما بعد از اتفاقات اخیر تغییر کرده است اما رابطه ما مستقیم است. هفته گذشته برای تدوین شیوه‌نامه نحوه تعامل با آژانس گفت‌وگوهایی داشتیم. نمایندگی ما در وین هم در تماس مستقیم و مستمر با آژانس است. او افزود: سطح مبادلات ما بعد از اتفاقات اخیر تغییر کرده است اما رابطه ما، مستقیم است. هفته گذشته برای تدوین شیوه‌نامه نحوه تعامل با آژانس گفت‌وگوهایی داشتیم. نمایندگی ما در وین هم در تماس مستقیم و مستمر با آژانس است.

از هر ابتکاری که به پایان جنگ و درگیری در اوکراین منجر شود، استقبال می‌کنیم
سخنگوی وزارت خارجه همچنین در پاسخ به سؤال ایسنا درباره مذاکرات صلح در زمینه موضوع اوکراین و نشست اخیر رؤسای جمهور روسیه و آمریکا درآین‌باره گفت: ما از هر ابتکاری که به پایان جنگ و درگیری در اوکراین منجر شود، استقبال می‌کنیم. از همان ابتدای شروع این درگیری‌ها گفتیم که اختلافات باید از طریق صلح‌آمیز حل شود و در این سال‌ها، طرفین را تشویق کرده‌ایم که در این راستا حرکت کنند. او تأکید کرد: هر کشوری که نگاه مسئولانه به تحولات بین‌المللی داشته باشد، از ابتکارات مربوط به صلح استقبال می‌کند. بقایی ادامه داد: البته آمریکا به عنوان طرفی که سابقه بسیار بدی در مذاکرات بین‌المللی دارد، باید تقلا و تلاش زیادی بکند که اعتماد طرف‌های مقابل را جلب کند.

 ۳ ۳ امام‌در صفحه	
--	--

عبدالرحمن فتح‌الله؛ مسعود پزشکیان، رئیس‌جمهور ایران، عصر دوشنبه به دعوت رسمی نخست‌وزیر ارمنستان برای سفری رسمی و دوجانبه وارد ایروان شد و مورد استقبال معاونان نخست‌وزیر و وزیر امور خارجه این کشور قرار گرفت. پزشکیان در این سفر، پس از مراسم استقبال رسمی، نخست‌وزیر و رئیس‌جمهور ارمنستان دیدار و گفت‌وگو کرد و قرار است چندین سند همکاری میان مقامات دو کشور به امضا برسد. دیدار با نخبگان حوزه ایران‌شناسی، ملاقات با ایرانیان مقیم ارمنستان و حضور در نشست مشترک فعالان اقتصادی دو کشور از دیگر برنامه‌های سفر دوازده دکتر پزشکیان به ارمنستان است. او پیش از عزیمت از تهران در گفت‌وگویی، توسعه و تقویت همکاری با کشورهای همسایه و همسور را از اولویت‌های اصلی سیاست خارجی دولت چهاردهم دانست و اظهار کرد سفر به کشور دوست و همسایه ارمنستان نیز با هدف تقویت همکاری‌های دوجانبه انجام می‌شود. سفر مسعود پزشکیان به ارمنستان پس از توافق سه‌جانبه ارمنستان، جمهوری آذربایجان و آمریکا بر سر «مسیر ترامپ» (کریدور زنگزور)، از منظر ژئوپلیتیک حائز اهمیت است. این توافق که کنترل ۹۹ساله

کریدور را به شرکتی آمریکایی-ارمنی می‌سپارد، نگرانی‌های تهران را برانگیخته، زیرا این مسیر ایران را از ارتباط زمینی مستقیم با ارمنستان و مسیر ترانزیتی به اروپا محروم می‌کند. این امر به کاهش نقش استراتژیک ایران در قفقاز جنوبی و از دست دادن درآمدهای ترانزیتی منجر می‌شود. همچنین نزدیکی این کریدور به مرزهای ایران، احتمال حضور نظامی آمریکا را مطرح کرده که برای تهران تهدید امنیتی تلقی می‌شود، بنابراین این سفر می‌تواند باخی به نگرانی‌های ایران از تغییر موازنه قدرت در منطقه به نفع آمریکا و متحدانش، به‌ویژه در سایه تنش‌های تاریخی با آذربایجان و ترکیه، محسوب شود. اما برای واکاوی دقیق‌تر معادلات قفقاز جنوبی و سفر مسعود پزشکیان به ارمنستان، به گفت‌وویی با فرشید باقریان، تحلیلگر ارشد مسائل بین‌الملل، نشسته‌ایم تا تحلیل متفاوت او را در این زمینه جویا شویم.

● ● ●

جناب باقریان، در طول سال‌های اخیر، مشخصاً از سپتامبر ۲۰۲۰ و جنگ دوم قره‌باغ، به تناوب بحث‌ها و جد‌های خیلی داغی با حضرت‌عالی درباره معادلات قفقاز، تحولات قره‌باغ و مشخصاً موضوع کریدور زنگزور داشته‌ام. اما این بار، پس از امضای توافق‌نامه سه‌جانبه آذربایجان، ارمنستان و آمریکا برای اجرایی‌کردن طرحی به نام «مسیر ترامپ» که نام جایگزین کریدور زنگزور است و سپردن ۹۹ساله آن به ایالات متحده، شرایط را به مراتب حساس‌تر و شکننده‌تر کرده است. همین شرایط باعث شده اکنون مسعود پزشکیان راهی ایروان شود. اما قبل از این سفر رئیس‌جمهور کشور و مناسبات ایران و ارمنستان، می‌خواهم از منظر دیگری به معادلات قفقاز جنوبی، اجازه دهید برحلاف نُرَم و عادات مضاحبه‌های شما جدی‌ترین بحث و جدل ما خواهد بود. ابتدا از اینجا شروع کنم که برخلاف طیف گسترده‌ای از کارشناسان، صاحب‌نظران و ناظران معادلات اوراسیا و قفقاز، شما این توافق سه‌جانبه باکو، ایروان و واشنگتن را نه به معنای تهدید امنیتی آمریکا در کنار مرزهای کشور می‌دانید و معتقد هستید که این کریدور را مسیر ترامپ در لایه اول، تهدید جدی برای چین و بعد از آن روسیه، ترکیه و خود آذربایجان خواهد بود. اما به نظر من هیچ‌کدام از این پایه‌های تحلیل شما انطباع یا واقعیت‌های جاری درباره معادلات قفقاز جنوبی ندارد. قدری موضوع را از منظر خود تبیین کنید تا جزئی‌تر وارد بحث شویم.

حالا که ابتدای مضاحبه را با یک لحن صریح و تند شروع کردید، اجازه دهید برحلاف نُرَم و عادات مضاحبه‌های مطبوعاتی، من از شما یک سؤال بپرسم. آیا در دوره اول ترامپ یا در دوره دوم او یا در دوره جوِو بایدن، اگر آمریکایی‌ها از ارمنستان تقاضای احداث پایگاه نظامی در چند کیلومتر از خاک این کشور می‌کردند یا حتی اگر درخواستی دال بر واگذاری یک شهر از ارمنستان به ایالات متحده داشتند، آیا نیکول پاشینیان و ساختار سیاسی ایروان با آن موافقت می‌کرد؟

نگاهی به سفر پزشکیان به ارمنستان پس از امضای توافق میان ایروان-باکو-واشنگتن در گفت‌وگو با فرشید باقریان

ایران در جست‌وجوی موازنه ژئوپلیتیک

فرشید باقریان: «مسیر ترامپ» تهدیدی برای تهران نیست

قطعا بله...

احسن بر شما. پس اگر می‌دانید ارمنستان در کل می‌تواند پایگاه آمریکایی‌ها باشد، چرا با گزاره تحلیلی من مخالفتید؟ اینجاست که من معتقدم اساساً ورود آمریکا به معادلات قفقاز جنوبی و توافق سه‌جانبه با جمهوری آذربایجان و ارمنستان و احداث مسیری به نام مسیر ترامپ، یک اتفاق لزوماً تهدیدآمیز برای جمهوری اسلامی ایران نخواهد بود.

تحلیل شما منافاتی با این ندارد که ما یک تحلیل ژئوپلیتیکی و امنیتی از این توافق سه‌جانبه داشته باشیم و این سناریو را هم در نظر بگیریم که در طن و متن آن، مسئله ژئوپلیتیک و تهدیدات امنیتی نهفته است.

دقت کنید آقای فتح‌اللهی، گفتن این توافق لزوماً تهدیدآمیز نیست. ضمن اینکه به نظر من نفس و ذات این توافق نه به دنبال تغییرات ژئوپلیتیکی و ژئواستراتژیکی است و نه ماهیت امنیتی برای معادلات منطقه دارد.

چرا؟

چون باز هم تکرار می‌کنم، جمهوری ارمنستان به‌راحتی هرچه تمام‌تر در طول سال‌های گذشته مستعد جدی برای

تبدیل‌شدن به پایگاه‌های ایالات متحده آمریکا بوده و کمکان مستعد است. اتفاقاً بعد از جنگ ۲۴روزه سپتامبر سال ۲۰۲۰، در تماس تلفنی نیکول پاشینیان با ولادیمیر پوتین و تقاضای کمک ایروان از کرملین، رئیس‌جمهور روسیه عنوان کرد طبق پیمان امنیت جمعی، مسکو به این جنگ بین آذربایجان و ارمنستان و مشخصاً معادلات قره‌باغ ورود نخواهد کرد و بعد از آن بود که ایروان و شخص پاشینیان دیپلماسی ارمنستان را از سمت روسیه به آمریکا تغییر داد.

باز هم با گفته شما مخالف. وقتی در یک فعل و انفعالات دیپلماتیک، جمهوری اسلامی ایران کنار گذاشته می‌شود، فی‌نفسه باید ورود بازیگری مانند آمریکا را تهدیدآمیز دانست، مگر آنکه خلاف آن ثابت شود؛ یعنی قرائت من برعکس قرائت شماست که معتقد هستید حضور آمریکا تهدیدآمیز نیست، مگر آنکه خلافت ثابت شود.

اجازه دهید کلام من منعقد شود. ورود بازیگر جدیدی مانند آمریکا به معادلات قفقاز، از منظر تهدید امنیتی، صرفاً و صرفاً متوجه جمهوری اسلامی ایران نیست، بلکه در لایه اول برای چین و بعد از آن برای روس‌ها تهدیدآمیز خواهد بود.

این خط تحلیلی خودتان را بیشتر کالبدشکافی کنید. چرا چنین باوری دارید؟

چون معادلات ابرقدرت‌ها در هر کانون بحران ژئوپلیتیکی، حرف اول را می‌زند. پس صرفاً مسئله ایران نیست، کمالاتی‌ها و وقتی ما با حضور نظامی و مأمور‌ها و چه با رفت‌وآمد نفکنش‌ها و کشتی‌های تجاری از تنگ‌ها و بزرگراه‌های مهم دنیا، از آسیای جنوب شرقی تا آمریکای لاتین حضور پیدا می‌کنیم، قطعاً برای برخی بازیگران تهدیدآمیز است. پس این مسئله صرفاً محدود به تهران نیست.

قیاس شما مع‌الفارق است. من مشخصاً به معادلات قفقاز می‌پردازم که چسبیده به مرزهای شمالی ایران در حال وقوع است.

قیاس مع‌الفارق نیست. شما گاهی ایالات متحده آمریکا را دشمن ارلی ایران بعد از انقلاب اسلامی سال ۵۷ می‌دانید که همواره تعارضات و تخصصاتی با همدیگر داشته‌اند و به‌تازگی هم یک حمله و ضد حمله‌ای را از سر گذرانده‌ایم. اما مسئله اینجاست که هیچ‌گاه رابطه آمریکا با ایران در قالب منطق «جنگ» نبوده است.

در قالب منطق جنگ نبوده است! تعجب می‌کنم از این گزاره مطرح‌شده شما جناب باقریان...

اگر مبنا و قالب تخاصم آمریکا با ایران روی جنگ بود، همان سال ۵۸ و بعد از مسئله تسخیر سفارت، آمریکا می‌توانست وارد یک جنگ تمام‌عیار شود. چون تسخیر سفارت آمریکا به معنای اشغال خاک آن کشور است و قطعاً آمریکا در آن شرایط می‌توانست یک جنگ تمام‌عیار را با انقلاب نوپای اسلامی ایران راه بیندازد.

عملیات طیس چطور؟

عملیات طیس جنگ نبود، حتی عملیات ویژه نظامی نبود، بلکه یک عملیات نظامی بود. ما حتی در حالت عکسش هم شاهد بودیم که وقتی آمریکایی‌ها ایراس ما را هدف قرار دادند که به شهادت هم‌وطنان‌مان منجر شد، می‌توانستیم علیه آمریکا اعلان جنگ کنیم که نکردیم. پس با وجود این اختلافات، نه ایران و نه آمریکا هیچ‌گاه در حالت منطق جنگ قرار نداشتند.

منطق جنگ از این بالاتر که آبان ۹۸، آمریکا سردار سلیمانی را ترور می‌کند و بعد ما به عین‌الاسد حمله می‌کنیم؟ منطق جنگ از این بالاتر که در تیرماه ۱۴۰۴، بمب افکن‌های

گزارش

مناقشه بر سر بیانیه اخیر جبهه اصلاحات بالا گرفته است

روایتی دوگانه از یک بیانیه

شرق: در روزهایی که فضای سیاسی کشور همچنان تحت تأثیر پیامدهای جنگ ۱۲روزه و تنش‌های منطقه‌ای است، بیانیه اخیر جبهه اصلاحات ایران با واکنش‌هایی گسترده، متناقض و گاه تند از سوی جریان‌های مختلف سیاسی مواجه شده است. این بیانیه که با محوریت «آشتی ملی، اصلاحات ساختاری و بازگشت به مردم» منتشر شده است، تلاش دارد نقشه‌ای برای بروزرفت از بحران‌های چندلایه کشور ارائه دهد، اما در عمل، به محل منازعه‌ای تازه میان اصلاح‌طلبان، اصولگرایان و افکار عمومی بدل شده است. در نگاه نخست، این پیشنهادها بر مبنای گفتمان دیرینه اصلاح‌طلبی استوار است؛ گفتمانی که در دو دهه گذشته، بارها را قالب شعارهای مشابه مطرح شده، اما کمتر به مرحله اجرا رسیده است. بااین‌حال، بیانیه اخیر تلاش دارد با بهره‌گیری از فضای پس‌انگ، بار دیگر این گفتمان را به عنوان راه‌حل نجات کشور مطرح کند. بیانیه با تشریح وضعیت بحرانی کشور پس از جنگ تحمیلی ۱۲روزه، مشکلاتی نظیر تورم افسارگسیخته، رکود تولید، سقوط ارزش پول ملی و فرار سرمایه اشاره کرده و راهکارهایی همچون رفع حصر و آزادی زندانیان سیاسی، مذاکرات مستقیم و جامع با آمریکا، تعلیق داوطلبانه غنی‌سازی اورانیوم، انحلال نهادهای موزی، کاهش نگاه امنیتی به جامعه و بازنگری در سیاست‌های امنیت داخلی را پیشنهاد داده است. جبهه اصلاحات این مسیر را فرصتی طلایی برای بازسازی سرمایه اجتماعی و توسعه پایدار می‌داند و هشدار داده بی‌توجهی به ضرورت تغییر، کشور را به سمت فروپاشی تدریجی سوق می‌دهد.

واکنش‌های تند اصولگرایان

اما اصولگرایان این بیانیه را به‌سرعت و با شدتی درخور توجه رد کردند و آن را خیانت به کشور، ساده‌انگاری و حتی همسو با اهداف دشمنان خارجی دانستند. روزنامه کیهان در مطلبی انتقادی عنوان کرد این بیانیه «ترجمه‌فارسی سخنرانی تانیاهو» است و با طرح سیاه‌انمایی شرایط کشور و القای ناامیدی، به دنبال ترویج شکاف‌های اجتماعی و ایجاد ناراضیاتی مصنوعی است که در خدمت اهداف اسرائیل و آمریکا قرار دارد. مهدی محمدی، تحلیلگر اصولگرا، این بیانیه را «خیانتی تاریخی» و «بیانیه ارتش رژیم اسرائیل» توصیف و تأکید کرد که مرزبندی با این بیانیه شاخص اصلی مناسبات سیاسی است. صادق محصولی، دبیرکل جبهه پایداری نیز «تغییر پارادایم» مطرح‌شده در بیانیه را رمز فتنه جدیدی برای شکستن ایران از درون دانست، خبرگزاری‌های اصولگرا مانند فارس و تسنیم نیز بیانیه را همسویی با خواسته‌های غرب خواندند و آن را مقدمه‌ای برای فشارهای جدید دانستند. تابان نیز تأکید کرد که این بیانیه بیشتر بوی منفعت‌طلبی گروهی می‌دهد تا دغدغه ملی.

در داخل جبهه اصلاحات نیز اجماع وجود ندارد. سخنگوی حزب ندای ایرانیان این نوع بیانیه‌ها را به ضرر کشور و باعث خردشدن کشور دانست. محمدرضا جلالی‌پور، از فعالان شناخته‌شده اصلاح‌طلب، با انتقاد از توجه‌نداشتن به ضرورت تقویت قوای نظامی و دفاعی و بی‌توجهی به طبقات آسیب‌پذیر، بیانیه را ناقص و نابرابر توصیف کرد. علی مطهری نیز پیشنهاد تعلیق غنی‌سازی را بی‌ثمر دانسته و نسبت به مواضع احتمالی آمریکا و اسرائیل در مذاکرات هشدار داد.

واکنش‌های عمومی و شبکه‌های اجتماعی

در شبکه‌های اجتماعی، نظرات متنوعی دیده می‌شود؛ برخی کاربران بیانیه را واقع‌بینانه و عصاره سال‌ها تلاش اصلاح‌طلبانه توصیف کردند، اما منتقدان آن را تکرار مکررات و بی‌توجه به شرایط کنونی خواندند. برخی نیز معتقدند این بیانیه به سرنوشت نامه‌های ناکام گذشته دچار خواهد شد. بیانیه جبهه اصلاحات ایران که با نیت ایجاد آشتی ملی و اصلاحات ساختاری منتشر شده است، با واکنش شدید اصولگرایان مواجه شد که آن را خیانت‌آمیز و در راستای اهداف دشمنان خارجی ارزیابی کردند. در درون جریان اصلاحات نیز نقدهایی جدی به بیانیه وجود دارد و این نشان می‌دهد که پیشنهادها مطرح‌شده با وجود شعارهای زیبا، چندان مورد وفاق کامل نیستند و تحقق آنها با چالش‌هایی جدی روبه‌روست. بنابراین باید پرسید آیا این بیانیه می‌تواند نقطه آغاز گفت‌وگوی ملی باشد یا صرفاً به شعار آرزویی دیگر بدل خواهد شد؟ پاسخ این پرسش در رفتار آینده اصلاح‌طلبان و واکنش نهادهای تصمیم‌گیر نهفته است.

 ۳ ۳ امام‌در صفحه	
--	--